

Stres roditelja i važnost podrške u obitelji

Ivana Buljan Babić mag. psych

Stres roditelja

- Roditeljstvo – velika životna promjena, očekivanje osjećaja sreće, ponosa, samoostvarenja, uspjeha (Čudina Obradović i Obradović, 2006.)
- STRES – definicija
- Roditeljski stres - definicija
- Život s djetetom s teškoćama u razvoju – veliki stres za obitelj (ispričaj iskustva roditelja kada su saznali dijagnoze)
- Majke vs. Očevi

Stres roditelja

- Stres majki

Jonas (1990., prema Leutar i sur., 2008.) – problem uspostave emocionalnog odnosa s djetetom

- Stres očeva

Različit raspon osjećaja od potpunog razočarenja s obzirom na tradicionalnu ulogu oca i perspektivu života takvog djeteta (Belzer i Roll 1997., prema Leutar i Oršulić, 2014.) do vrlo toplog i podržavajućeg koji se izražava u obliku suodgovornosti i spremnosti u pružanju pomoći, što pridonosi povoljnoj obiteljskoj klimi (Herzig, 1993., prema Leutar i Oršulić, 2014.)

Socijalna podrška

- Bilo koji proces putem kojeg socijalni odnosi mogu djelovati na tjelesno/psihičko zdravlje (Coher i sur. 2000., prema Leutar i Oršulić, 2014.)
- Zaštitni činitelj u skrbi za roditeljsku dobrobit, može obuhvaćati podršku bračnog partnera, grupu za potporu, prijatelja, profesionalca (Mirfin-Veitch i sur. 1997., prema Leutar i Oršulić, 2014.)
- Snažan zaštitni učinak od stresa

Važnost podrške u obitelji

- Djetetov razvoj se odvija u obitelji
- Bailey i sur. 2006. (prema Milić Babić i sur. 2013.) predlažu slijedeće pozitivne ishode koje bi programi rane intervencije trebali polučiti
  - ✓ Obitelj može shvatiti djetetove snage, sposobnosti i potrebe
  - ✓ Obitelj poznaje svoja prava i prava djeteta
  - ✓ Obitelj ima sustav formalne i neformalne podrške – podrške stručnjaka
  - ✓ Obitelj ima pristup uslugama u zajednici

Važnost podrške u obitelji

- Pelchat i sur. (1999., prema Milić Babić i sur. 2013.)
- Roditelji uključeni u sustav podrške – bolja prilagodba na djetetovu dijagnozu
- Izvještavaju o manjoj razini stresa u roditeljstvu, pozitivniji stavovi i percepcija koji se tiču djetetovih teškoća, imaju više povjerenja u vlastite resurse i u pomoć koju im mogu pružiti drugi
- Roditelji pokazuju nižu razinu stresa, tjeskobe i depresije, pozitivnije procjenjuju podršku koju primaju od partnera

Stres kod roditelja djece s autizmom

- Roditeljski stres-definicija
- Značajna razina roditeljskog stresa može dovesti do niže roditeljske samoefikasnosti, slabije kvalitet života i pogoršati odnos roditelja s djetetom (Guralnick, 2006)
- Različiti faktori doprinose roditeljskom stresu kod djece s autizmom poput: simptomi autizma, broj djece rođene u obitelji, mentalno zdravlje roditelja, socijalna podrška
- Ne samo da roditeljski stres ima negativan utjecaj na roditeljsko mentalno zdravlje i samoefikasnost, nego tkaod̄er utječe i na razinu djetetovog funkcioniranja

Stres kod roditelja djece s teškoćama

- Istraživanje o stresu kod roditelja djece s teškoćama (Milić Babić članak)
- Istraživanje Pollock Prezant i Marshak (2006.) u kojem je sudjelovao 121 roditelj djece s različitim teškoćama (cerebralna paraliza, Downov sindrom, oštećenja sluha ili vida, višestruke teškoće u razvoju, poremećaj pažnje) ukazalo je na to što je roditeljima važno kod suradnje sa stručnjacima. Tako su sudionici istraživanja na različite načine isticali da im je važna podrška stručnjaka cijeloj obitelji, poticanje inkluzije i integracije, te visoka očekivanja stručnjaka od djeteta i kontinuiran rad na jačanju samopouzdanja djeteta. Roditelji su također navodili da cijene stručnjake koji prelaze okvire svojih radnih dužnosti i dodatno se angažiraju kako bi pomogli djetetu i obitelji te da im je važno da educiraju roditelje i angažiraju se u zagovaranju djetetovih prava
- Stručnjaci upozoravaju da rana negativna iskustva roditelja imaju značajnu ulogu u formiranju negativnih stavova o stručnjacima, ranoj intervenciji, te su povezana s negativnim ishodom kao što su roditeljski stres i osjećaj nekompetentnosti u roditeljskoj ulozi (Bailey i sur.,1998.; Kraljević, 2010.; Sarimski, Hintermair i Lang, 2013.)

Stres kod roditelja djece s autizmom

- Roditelji djece s autizmom percipiraju veću razinu roditeljskog stresa, anksioznosti, depresije od roditelja djece tipičnog razvoja (Padden i James, 2017.)
- Istraživanje dr. Mire (2018.)
  - Roditelji djece s autizmom ne percipiraju razliku između učinka na treman kojeg provode stručnjaci i učinka kojeg oni mogu postići na simptome autizma – izniman stres

Stres kod roditelja djece s autizmom - članak

- Istraživanja pokazuju kako roditelji djece s autizmom percipiraju višu razinu stresa od roditelja djece s ostalim teškoćama (cerebralna paraliza, Down sindrom, intelektualna oštećenja, cistična fibroza) (Blacher & McIntyre, 2006; Bouma & Schweitzer, 1989; Estes et al., 2009; Hayes & Watson, 2013)

Literatura

- Čudina-Obradović, M., & Obradović, J. (2006). Psihologija braka i obitelji. Zagreb: Golden marketing/Tehnička knjiga.
- Leutar, Z., Ogresta, J., & Milić Babić, M. (2008). Obitelji osoba s invaliditetom i mreže podrške. Zagreb: Pravni fakultet
- Leutar, Z. i Oršulić, V. (2014). Povezanost socijalne podrške i nekih aspekata roditeljstva u obiteljima s djecom s teškoćama u razvoju. *Rev.soc. Polit.*, god 22., br 22., str. 153-176, zgb 2015.
- Milić Babić, M., Franc, I., Leutar, Z. (2013). Iskustva s ranom intervencijom roditelja djece s teškoćama u razvoju. *Ljetopis socijalnog rada.*, 20 (3), 453-480.
- <https://iancommunity.org/ssc/parents-perceptions-stress-control-autism>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5502228/>